

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

AS A. L. A. R. A.

AINUAKTSIONÄRI OTSUS

07.03.2023 nr 1.1-5/23-016

Registrikood: 10462309

Aadress: Harju maakond, Lääne-Harju vald, Paldiski linn, Leetse tee 21, 76806

Aktsiaseltsi ainuaktsionär on Eesti Vabariik

Ainuaktsionäri esindaja on osalust valitsev minister –
majandus- ja taristuminister

Häälte arv: 8 629

Aktsiaselts AS A. L. A. R. A. omaniku ootuste
kinnitamine

Riigivaraseadus § 88 lõike 1 punkti 7¹ alusel:

1. kinnitada dokument „AS A. L. A. R. A. omaniku ootused“ (lisatud).
2. tunnistada kehtetuks ainuaktsionäri 18.04.2022. a otsusega nr 1.1-5/22-026 kinnitatud AS A. L. A. R. A. omaniku ootused.

(allkirjastatud digitaalselt)

Riina Sikkut

majandus- ja taristuminister

AS A. L. A. R. A. omaniku ootused

Sissejuhatus

Käesolevasse dokumenti on koondatud riigi kui AS-i A. L. A. R. A. ainuaktsionäri põhilised ootused AS A. L. A. R. A. tegevusele.

Eesti Vabariik seab äriühingule eesmärgiks:

- täita riigi poolt kehtestatud strateegilisi eesmärke vastavalt äriühingu suhtes kohaldatavatele seadustele, regulatsioonidele ja arengukavadele;
- olla Eesti äriühingutele heaks eeskujuks heade juhtimistavade, sotsiaalse vastutuse ning kõrge ärikultuuri poolest järgides vastutustundliku ühingujuhtimise põhimõtteid ja integreerides need äriühingu igapäevategevusse, juhtimisse ja strateegiasse;
- investeerida teadus- ja arendustegevusse, kui teadus- ja arendustegevus on äriühingu põhitegevus või seda toetav;
- hinnata äriühingu (võimalikke ebaetilisi) ärisuhteid Venemaa ja Valgevenega ning loobuda sellistest ärisuhetest.

Juhtimine

Riigi poolt seatavate eesmärkide täitmise eest vastutavad äriühingute nõukogud ja juhatused. Erinevate eesmärkide tasakaalustamise ja omaniku huvide harmoonilise ning pikaajalise kaitsmise eest vastutavad äriühingute nõukogud.

AS A. L. A. R. A. klassifikatsioon riigivara seaduse alusel: Valdavalt avalike eesmärkidega äriühing.

Eesti Vabariik omab AS-is A. L. A. R. A. osalust lisaks tulu teenimisele järgmistel kaalutlustel:

- AS-il A. L. A. R. A. on oluline roll minimaalse kiirgusohuga elukeskkonna tagamisel;
- AS A. L. A. R. A. teostab riigile kuuluva Paldiski endise tuumaobjekti haldamist, desaktiveerimist ning ümberkujundamist kõikidele rahvusvahelistele ja Euroopa Liidu nõuetele vastavaks radioaktiivsete jäätmete käitluskeskuseks ja jäätmete vaheladustuspaigaks, sh. kahe reaktorisektsiooni ohutut hoiustamist kuni 50. aastaks;
- AS A. L. A. R. A. teostab radioaktiivsete jäätmete lõpladustuspaiga rajamist;
- AS A. L. A. R. A. teostab riigile kuuluva Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla haldamist ja järk-järgulist likvideerimist;
- AS A. L. A. R. A. tegevuse kaudu on võimalik kujundada kogu kiirgusohutuse arengut Eestis tagamaks selle vastavust siseriiklikele õigusaktidele ja rahvusvahelistele nõuetele ning kiirgusohutuse valdkonna headele tavadele.

AS A. L. A. R. A. lähtub oma tegevuses keskkonnaministri 23.01.2020. a. kinnitatud kiirgusohutuse riiklikus arengukavas 2018–2027, selle rakendusplaanis 2022–2025 ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise riiklikus tegevuskavas toodud tegevussuundadest.

Käesolevas dokumendis sisalduvaid riigi kui omaniku ootusi vaatab AS A. L. A. R. A. aktsiate valitseja üle ning ajakohastab neid kord aastas.

Strateegilised eesmärgid

AS A. L. A. R. A. näol on tegemist Eesti Vabariigile strateegiliselt olulise äriühinguga, kelle ülesandeks on Paldiski endise tuumaobjekti ja Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla haldamine ja saastusest puhastamine, omanikuta kiirgusallikate ohutustamine ning radioaktiivsete jäätmete käitlemine. Omanik seab AS-ile A. L. A. R. A. ülesandeks:

- käidelda radioaktiivseid jäätmeid inimeste tervisele ja ümbritsevale keskkonnale ohutul, kaasnevaid sotsiaalseid ja majanduslikke mõjusid arvestaval viisil;
- tagada valmisolek radioaktiivse saastuse hädaolukordadeks Paldiski ja Tammiku objektidel ning osaleda kiirgushädaolukordadeks valmisoleku võimekuse arendamisel Eestis tervikuna (sh. omanikuta kiirgusallikate ohutustamisel);
- töötada välja ja rakendada radioaktiivsete jäätmete iseloomustamise ja vabastamise süsteem, mis on vajalik hindamaks, millised jäätmed on võimalik tulevikus vabastada ja millised lõppladustada;
- jätkata Paldiski endisel tuumaobjektil asuva kahe reaktoriseksiooni lammutamisega seotud keskkonnakaitseliste, tehniliste jms. analüüside ning uuringutega. Täna on tagatud Paldiski objektil asuvate reaktoriseksioonide ohutu hoiustamine kuni 50 aastaks ja seejärel tuleb alustada reaktoriseksioonide demonteerimisega (perioodil 2040-2050);
- jätkata radioaktiivsete jäätmete lõppladustuspaiga rajamisega seotud keskkonnakaitseliste, tehniliste jms. analüüside ning uuringutega. Alustada lõppladustuspaiga projekteerimise ja ehitamisega. Paldiski objektil asuvate reaktoriseksioonide demonteerimise käigus tekkivad radioaktiivsed jäätmed ladustatakse hiljemalt 2040. aastaks rajatud radioaktiivsete jäätmete lõppladustuspaika;
- kiirgusmõõteseadmete kalibreerimiskeskuse rajamise rahastamisvõimaluste väljaselgitamine eesmärgiga luua võimekus kõigi Eestis kasutatavate, toodetavate ja edasi müüdavate kiirgusmõõteseadmete kalibreerimiseks.

Lisaks minimaalse kiirgusohuga elukeskkonna tagamisele seab omanik AS A. L. A. R. A. ülesandeks uute teenusevaldkondade arendamise, valdkondliku kompetentsi koondamise (kiirgus- ja keskkonnakaitselised, tehnilised jms. analüüsid, uuringud) ning initsieerida uusi kontakte, võrgustikke ja äriideid järjest karmistuvate kiirgusohutusnõuete täitmisel, milleks on vajalik pidev valdkonna arendamine. Parima võimaliku tehnika ja säästliku ressursikasutusega, töökorralduse pideva parendamise ning töötajate kindlustamisega nende tööks vajalike teadmiste, oskuste ja vahenditega tuleb AS-il A. L. A. R. A. tagada oma toodete ja teenuste kõrge, kõiki kliente rahuldav kvaliteet.

Finantseesmärgid

Kasumlikkus

AS A. L. A. R. A. ei ole vabal turul opereeriv riigi äriühing, mistõttu riik omanikuna ei oota äriühingult kapitalikulu tagasiteenimise ja iseseisva investeerimise võimekust ning peab võimalikuks/vajalikuks ettevõtte doteerimist. Eesti Vabariik omanikuna finantseerib AS-lt tellitavaid teenuseid läbi sihtotstarbelise toetuse.

Kuna Eesti Vabariik omanikuna finantseerib AS-ilt A. L. A. R. A. tellitavaid teenuseid läbi sihtotstarbelise toetuse, siis on omaniku esmane ootus teenuste osutamise kvaliteet (eelkõige kiirgusohutus) ja alles seejärel minimaalse omakapitali hinna järgimine.

Konservatiivsus

Riigi kui omaniku ootus on, et kõik tema omanduses olevad äriühingud teostavad enda majandustegevust keskmisest madalamate riskidega ja konservatiivse kapitalistruktuuriga.

Äriühingud peavad tagama oma tegevuse jätkusuutlikkuse pideva uuendus- ja arendustööga ning vajalike investeeringutega. Investeeringud peab olema võimalik katta äriühingu põhitegevuse rahavoogudest ning riik reeglina omakapitaliinvesteeringuid äriühingutesse ei tee.

Kõik plaanitavad investeeringud peavad olema põhjalikult läbi analüüsitud ning kaasnevad riskid tuvastatud ning kvantifitseeritud. Optimaalse omakapitali proportsiooni koguaradest määrab Rahandusministeerium „Riigi osalusega äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute koondaruandes“, millest äriühing finantsplaanide koostamisel peaks lähtuma.

Efektiivsus

Riigi kui omaniku ootuseks on, et kõik tema omanduses olevad äriühingud teostavad enda majandustegevust efektiivselt, ressursisäästlikult ning inimeste tervisele ja ümbritsevale keskkonnale ohutul viisil. Äriühingud peavad defineerima enda tegevusvaldkonnale kohased efektiivsusmõdikud ning püüdlema nende järk-järgulise parandamise poole.

Omanikutulu

AS A. L. A. R. A. poolt riigile osutatavate teenuste maht moodustab äriühingu aastasest käibest üle 90% ning Eesti Vabariik omanikuna finantseerib riigi poolt tellitavaid teenuseid läbi sihtotstarbelise toetuse. Seni, kuni AS A. L. A. R. A. puhul on tegemist riigi, kui omaniku poolt doteeritava sisetehingu äriühinguga, ei oota Eesti Vabariik äriühingult stabiilseid dividende (omanikutulu), vaid vastav otsus tehakse arvestades ettevõtte võimalusi ja seda ka pikaajalises perspektiivis.